

Verslag

Thema-avond Nieuwe democratie 20 april 2021, 20-22u via Zoom

Door de Verkiezingsprogramma commissie GR2022

Op 20 april was er in het kader van het verkiezingsprogramma de thema-avond Nieuwe Democratie. Harry Michels gaf een inleiding voordat we naar de stellingen gingen. Harry is al diverse jaren betrokken bij participatieprojecten voor diverse overheden. Fractie voorzitter Dilia Leitner zat de avond voor.

Harry begon de inleiding positief. De democratie is levendiger dan ooit. 82,6% van de kiesgerechtigden ging stemmen en 37 partijen deden mee. Zowel van het actief als passief kiesrecht wordt goed gebruik gemaakt. De vraag is wel wat willen de nieuwe partijen? De nieuwe partijen zijn volgens Harry een uittingsvorm van onbehagen. Voorheen hadden de drie grote partijen (CDA/PVDA/VVD) 140 zetels, heel veel leden en zaten in het maatschappelijk middenveld. VVD is stabiel gebleven, maar CDA en PVDA zijn flink gekrompen. Zowel in zetels als in leden. Het debat is verschoven van binnen partijen naar tussen partijen.

Democratie gaat om het gesprek tussen belangengroepen en niet alleen 'stem op mij'. Democratie is samen op zoek naar oplossingen. In Haarlem kennen we zo'n voorbeeld. De bomen in Schalkwijk. Door loting kwam een groep van honderd inwoners bijeen en zij kregen toelichting van experts, waar een goed advies voor de gemeente uit kwam. Uit de feedback kwam dat deze vorm van participatie heel waardevol was. Vooral het uitgebreide gesprek werd als waardevol ervaren.

Na deze inleiding van Harry kwam de eerste stelling. **Adviezen van burgerberaden zijn altijd bindend.** De uitslag in Mentimeter was 4 voor en 7 tegen. Thessa stemde voor met het argument als je zo'n proces start moet je de uitkomsten ook overnemen. Anders ga je alleen voor de kersen op de taart. De tegenstemmers kwamen vooral met het argument dat de kaders van tevoren duidelijk moeten zijn en ook een ruime meerderheid moet voor het advies zijn.

Ook het referendum kwam ter sprake. Het probleem van de referendum is Wat is de vraag? Heb je een advies met 7 goede punten en 2 slechte punten. Wat doe je dan? Juist een burgerberaad is dan een mogelijke oplossing. Dat gaat dieper en door het gesprek kan alles worden afgewogen in plaats van een simpel ja of nee.

De volgende stelling werd in stemming gebracht. **Alleen de gemeenteraad vertegenwoordigd het algemeen belang.** De aanwezigen waren in grote meerderheid het oneens. Raadslid Bas vroeg zich af wat het algemeen belang is. In de raad zitten eerder gepassioneerde minderheden dan mensen die naar alles kijken.

Wethouder Jur Botter zei in het verlengde dat door er door steeds dikkere coalitieakkoorden er alleen gekeken wordt naar het meerderheidsbelang in plaats van het algemeen belang. Harry vulde daarop aan dat juist in de raad het gesprek gevoerd moet blijven worden en dat je niet alles van te voren moet dichttimmeren. Een dik akkoord vergroot het risico dat niet naar het algemeen belang wordt gekeken.

Een volgende stelling ging over de onderwerpkeuze van burgerberaden. Burgerberaden zijn alleen geschikt voor praktische en concrete onderwerpen. Deze stelling werd bijna unaniem verworpen. Walter bracht in dat algemene onderwerpen kunnen geschikt zijn. Juist als een breed onderwerp kan geschikt zijn voor een verdiepend gesprek. Je moet wel uitkijken dat burgerberaden niet worden gebruikt om politieke verantwoordelijkheden af te schuiven op burgerraden.

Tot slot ging het nog over de stelling Belangengroepen kunnen niet goed omgaan met mondige inwoners. Hierover was men het eens. Vaak hebben belangengroepen één punt en als je niet voor ze bent dan ben je tegen ze. Jur geeft aan dat je veel met ze moet blijven spreken. Het overleg is goed om alle standpunten boven tafel te krijgen. Harry geeft bijvoorbeeld aan dat je belangengroepen bijvoorbeeld als expert moet laten aanschuiven bij debatavonden of burgerberaden. Dan betrek je ze erbij in een duidelijke rol.

In het tweede deel van de avond ging het over wijkraden. Harry gaf er opnieuw een korte inleiding over. Wijkrazen in Haarlem zie je in allerlei vormen. Je hebt wijkrazen die neutraal willen zijn en alles doorgeven wat er binnenkomt. Het zijn een soort procesbegeleiders. Aan de andere kant heb je ook wijkrazen die heel activistisch zijn.

Jur geeft aan vanuit zijn portefeuille aan dat bewoners alleen de wijkraad weten te vinden als ze iets voor elkaar moeten krijgen of juist tegen willen houden. Wijkrazen voelen zich daar niet altijd senang bij. De grote vraag blijft wie vertegenwoordigd de wijkraad nou?

Ook voor dit gedeelte waren er een aantal stellingen. **Wijkrazen zijn een verlengstuk van de gemeenteraad.** Dit werd unaniem weggestemd. Een andere stelling was dat **wijkraadsleden maximaal twee termijnen mogen zitten.** Hier werd genuanceerd over gedacht. In sommige wijkrazen mag je al blij zijn dat mensen daar tijd en energie in willen steken. Aan de andere kant heb je mensen die al tientallen jaren op hun post zitten en zo krijgen bijvoorbeeld nieuwe bewoners die daar niet bij thuis voelen niet de kans om ook een bijdrage te leveren.

Tot slot kwam het uitdaagrecht (Right to Challenge) nog aan bod. **De stelling was Right to Challenge moet altijd goedkoper zijn dan de reguliere**

dienstverlening. Dit werd unaniem weggestemd. Right to Challenge is een goed idee om mensen bij hun buurt te betrekken. Als inwoners denken dat ze iets beter kunnen mogen ze zich melden bij de gemeente. Als er daarmee geld wordt bespaard mag dat ook weer worden geïnvesteerd in de wijk.

Burgers hebben veel kennis in huis en willen ook bijdragen. Ze hebben soms ook meer kennis dan ambtenaren op bepaalde terreinen. Daarom het zou het goed zijn als bijvoorbeeld die betrokken burgers bijvoorbeeld masterclasses geven aan het ambtelijk apparaat om goede ideeën door te geven. Hier is nog wel eens weerstand tegen.

De conclusie van de avond is dat de gemeente ruimte moet bieden om het gesprek te faciliteren. Burgerberaden kunnen daar goed bij helpen, maar ook andere vormen zoals een burgerbegroting of het uitdaagrecht zijn ideeën die daarbij kunnen helpen. Neem de tijd voor dit soort beraden en zorg dat allerlei individuele belangen deel gaan uitmaken van een gemeenschappelijk gedeeld belang. Mensen moeten zelf de vraagstukken oplossen om tot een breed gedragen advies te komen. Dit werkt beter dan veel vragen in een simpele ja/nee-vraag te gieten.